

[Jørgen Estrup]

de viger tilbage for at fortælle deres vælgere, at det kræver sin pris at få fred og stabilitet og økonomisk fremgang i omverdenen. Vi skulle meget nødtigt falde i den grøft, men det kræver altså, at vi er parate til at bryde med vanetænkning, bryde med velerhvervede interesser. Det kræver, at vi er parate til at flytte pengene fra de steder, hvor vi har været vant til at bruge dem – og hvor nogle selvfølgelig ønsker at de fortsat skal bruges; jeg tænker i denne sammenhæng naturligvis ikke mindst på de dele af det danske forsvar, der ikke vil være brug for i den kommende tid – og over til andre områder, hvor de kan komme den sikkerhedspolitiske indsats til gavn, herunder den del af forsvaret, som kan bruges i en international sammenhæng og gøre nytte i en fredsbevarende og måske som en sidste nødløsning fredsskabende indsats.

Men det er vigtigt, at både regeringen, oppositionen og Folketinget som helhed fra denne talerstol gør det klart for befolkningen, at det har sin pris, og at vi ikke løser konflikterne – og det er jo netop, hvad sikkerhedspolitik drejer sig om – ved at folde hænderne og sige, at vi har gjort vores. Tværtimod bliver vi nødt til fortsat at forstærke indsatsen i støtten til Østeuropa, i støtten til udviklingslande og i bekæmpelsen af de globale miljøproblemer.

Jeg vil godt afslutningsvis advare imod den tendens, der har været til, at man ville løse Østlandenes problemer ved at tage pengene fra ulandene. Det gør man nogle steder i Europa i øjeblikket, men det bør Danmark ikke gøre, og vi vil i hvert fald i Det Radikale Venstre kraftigt modsætte os en sådan udvikling.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg synes ikke alene, det er beklageligt, men også forunderligt, at udenrigsministeren på et tidspunkt, hvor han synes, vi har haft en god debat, her fra talerstolen beklager sig over, at hr. Svend Auken kommer med et par enkelte kritiske bemærkninger. Og så slutter vi af, og der bliver spurgt, om der er nogen, der ønsker ordet yderligere – det er der ingen der gør, heller ikke udenrigsministeren. Men jeg spurgte udtrykkelig udenrigsministeren om kurdernes situation i Tyrkiet. Det er muligt, udenrigsministeren har glemt det, all right, vi er alle sammen kun mennesker, også udenrigsministeren,

men ellers synes jeg det ville virke noget arrogant.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg er ikke i stand til på stående fod at give hr. Gert Petersen den redegørelse for kurdernes aktuelle situation i Tyrkiet, som hr. Gert Petersen har bedt om, og jeg synes oprigtigt talt, det er urimeligt i en debat af denne karakter. Jeg skal meget gerne sørge for, at hr. Gert Petersen får en grundig redegørelse for det spørgsmål, der er stillet, men det vil blive dér, hvor den slags drøftelser føres, nemlig i Det Udenrigspolitiske Nævn.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg forstår stadig væk ikke, hvorfor det skal foregå i Det Udenrigspolitiske Nævn. Man må spørge sig selv, om det er, fordi forhandlingerne i nævnet er fortrolige, så hverken den tyrkiske ambassadør eller det tyrkiske udenrigsministerium hører noget om disse forhandlinger. Jeg må altså konstatere, at udenrigsministeren ikke vil det, men jeg beder alligevel om, at udenrigsministeren her fra denne talerstol tager afstand fra den tyrkiske regerings behandling af det kurdiske problem. Det er det hele.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det har jeg gjort tidligere, hr. Gert Petersen, det har regeringen gjort tidligere, og det gør jeg gerne igen!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 8 af Svend Auken (S), Ahlmann-Ohlson (KF), Hanne Severinsen (V), Gert Petersen (SF), Annette Just (FP), Duetoft (CD), Jørgen Estrup (RV) og Ole M. Nielsen (KRF) (se foran) vedtoges enstemmigt med 123 stemmer.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 84:

Forslag til lov om Danmarks tiltrædelse af aftale om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Af udenrigsministeren (Ellemann-Jensen).
(FremSAT 3/11 92).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg må bede om, at der er noget mindre uro i salen.

Forhandling

Ivar Nørgaard (S):

EØS-aftalen, som vi skal tage stilling til i dag, skal gøre det muligt for EFTA-landene at deltage i EF's indre marked mod at give EF's erhvervsliv samme rettigheder på EFTA-landenes markeder, dog kun i stærkt begrænset omfang for fiskeriets og landbrugets vedkommende.

Mens vi i længere tid har haft et stort vesteuropæisk frihandelsområde uden indbyrdes toldsatser for industrivarer, har den indbyrdes handel været hæmmet af en række ikketoldmæssige handelshindringer. Ved gennemførelsen af det indre marked den 1. januar 1993 vil størsteparten af disse handelshindringer blive ophævet internt i EF, men derimod ikke mellem EF og EFTA. De langvarige og vanskelige forhandlinger mellem EF- og EFTA-landene blev afsluttet den 2. maj 1992 med et positivt resultat, og det er derfor på høje tid, at Folketinget får aftalen til behandling, så vi kan nå at få vedtaget loven, der muliggør en dansk ratifikation.

Socialdemokratiet har stærkt støttet bestræbelserne for at nå et positivt resultat og kan derfor selvsagt med glæde støtte lovforslaget. Vi må så håbe, at andre lande vil ratificere aftalen hurtigst muligt, men jeg vil gerne spørge udenrigsministeren, om han kan oplyse, hvordan situationen er med hensyn til ratifikationsprocessen i de forskellige EF- og EFTA-lande. Vi ved, at der skal være folkeafstemning i Schweiz, og når man har set den måde, denne traktat præsenteres på, og kender resultatet af den danske folkeafstemning om Maastrichttraktaten, kan man i høj grad have sine bange anelser om, hvorvidt schweizerne vil sige ja til denne aftale. Den er meget lidt forbrugerven-

lig, den er så godt som umulig at forstå, meget værre end Maastrichttraktaten, og det kan måske bevirke, at schweizerne siger nej ved en folkeafstemning. Men jeg vil gerne høre, hvad udenrigsministeren kan oplyse om den ting.

Mens vi her i landet og i andre EF-lande gennem de senere år har drøftet og påvirket indholdet af de mange direktiver, der er vedtaget og skal vedtages for at iværksætte det indre marked, har de respektive EFTA-lande været nødt til at omsætte direktiverne til lovgivning uden at have den mindste indflydelse på indholdet. Det lykkedes heller ikke for EFTA-landene at blive medbestemmende for de nye direktiver eller forordninger, som kommer til at gælde for dem i fremtiden; de opnåede kun en orienteringsret. Det er derfor forståeligt, at EFTA-landenes regeringer ønsker at komme med i de besluttende organer og så godt som alle ønsker forhandlinger om egentligt medlemskab af EF. Det er naturligvis en holdning, vi fuldt ud kan tilslutte os, og vi håber derfor, at EØS-aftalen bliver en forholdsvis kortvarig overgangsløsning.

Jeg har yderligere et spørgsmål til ministeren. I de skriftlige bemærkninger til lovforslaget hedder det, at de statsfinansielle virkninger vil ligge på det sociale område. Da vi i forvejen har et fællesnordisk arbejdsmarked, og hverken EF-traktaten eller EØS-aftalen omhandler det, som her i landet kaldes socialpolitik, er det ikke umiddelbart indlysende, hvad der ligger bag bemærkningerne. Kan ministeren afsløre det?

Jeg går ud fra, at vi nu går i gang med at behandle lovforslaget. Jeg mener, det bør henvises til Markedsudvalget, og jeg vil gerne på Socialdemokratiets vegne tilsige en hurtig og velvillig behandling.

Grove (KF):

Efter at have set denne tykke bog og efter at have læst noget i den vil jeg nok sige, at jeg er glad for, at vi ikke skal have dette lovforslag ud til folkeafstemning. Hvis Maastrichttraktaten var svær, er dette her i hvert fald ikke mindre svært. Vi har jo den fordel i Markedsudvalget, at vi har beskæftiget os med disse sager, ikke blot i selve de forhandlinger, der har været med EFTA-landene, men også gennem mange af de direktiver, der nævnes her, og derfor har vi gode muligheder for at behandle lovforslaget grundigt i Markedsudvalget.

[Grove]

Fra konservativ side lægger vi megen vægt på, at det for os at se er begyndelsen til inddragelsen af disse lande i EF-samarbejdet. Det store forhandlingsarbejde, vi har været igennem, har først og fremmest gjort det lettere for de aktuelle ansøgerlande, og for os at se bliver det en hurtigere vej til at få dem optaget i EF.

Vi kunne nok ønske, at landbrug og fiskeri havde været mere inddraget i samarbejdet, men vi ved jo også, hvilke vanskeligheder det volder i de andre lande. Derfor har vi forståelse for, at det ikke er sket nu, men det sker jo så, når disse lande kommer med i EF.

På den baggrund vil vi anbefale en hurtig udvalgsbehandling, så vi kan komme i gang med de reelle forhandlinger om disse landes optagelse i EF.

Charlotte Antonsen (V):

Det er et vigtigt skridt, at denne aftale giver en væsentlig forbedring af EF's økonomiske forbindelser til de 7 EFTA-lande: Finland, Island, Liechtenstein, Norge, Schweiz, Sverige og Østrig. Hermed er ikke blot de 12 EF-lande med i det økonomiske europæiske frihandelsområde fra den 1. januar 1993, men også EFTA-landene.

Det indre marked udvides især i nordlig retning, og det er af stor økonomisk betydning for Danmark. Vore nordlige nabolande er fra nytår med i EF's frihandelsområde, og fra at ligge i udkanten af EF's indre marked rykker vi nu nærmere det økonomiske centrum. Vi får gode handelspartnere, og når økonomierne har rettet sig i de nordiske lande, får vore virksomheder gode afsætningsmuligheder her. Det kan bidrage til at afskaffe den hjemlige arbejdsløshed.

Vi kan også vælge at se denne aftale mellem EF og EFTA-landene som det første praktiske skridt på vej ind i EF for 5 eller 6 af de 7 lande. Dermed får aftalen ikke alene økonomisk betydning, men også stor politisk betydning. Finland, Sverige, Østrig og Schweiz har søgt om optagelse i EF, Norge kommer vel med i næste uge, og der er måske også mulighed for, at Liechtenstein vælger at følge Schweiz ind i EF efter at være blevet medlem af EFTA. Herefter er der kun Island tilbage, som desværre ikke ser ud til at ville søge om optagelse i EF i denne omgang.

Forbedringen og udbygningen af det samarbejdende Europa går stærkt i disse år efter Østeuropas økonomiske sammenbrud. Da EF's forhandlinger med EFTA-landene startede i begyndelsen af 1980'erne, havde ingen vel forestillet sig, at denne økonomiske aftale reelt ville blive første skridt til EFTA's optagelse i EF. Dermed kan EØS-aftalen også blive et meget vigtigt politisk skridt.

Det er naturligvis af afgørende politisk betydning, hvis det lykkes at få de nordiske lande med i selve EF, for der er stor forskel på EØS-aftalen og direkte medlemskab. EFTA-landene har nemlig overhovedet ingen politisk indflydelse i EØS-aftalen. De associerede lande sidder ikke med ved forhandlingsbordene i EF, de har intet at skulle have sagt, snarere tværtimod. De skal blot følge EF-landenes afgørelser og er helt underlagt EF-Domstolen i alle spørgsmål vedrørende samarbejdet.

EFTA-landene har hverken indflydelse på miljøpolitikken, forskningspolitikken, landbrugs- og fiskeripolitikken eller det stabiliserende valutasamarbejde. Der følger altså ingen direkte politisk indflydelse med associeringsaftalen. Væsentlige områder af EF-samarbejdet er slet ikke med, men til gengæld for at få adgang til markedet må EFTA-landene betale til de fattigere EF-lande.

Det er naturligvis under alle omstændigheder en god aftale for EFTA-landene, men netop i denne tid er det vigtigt at understrege, at det, der er godt for lande, der ikke er med i EF, ikke nødvendigvis ville være godt for Danmark. Risikoen for, at Danmark kan havne i et EFTA-lignende forhold til EF, er jo til stede efter det danske nej til Maastrichttraktaten. Det er altså vigtigt at slå fast, at denne EFTA-aftale – som vi kan risikere at blive omfattet af, hvis det ikke bliver et ja ved den næste folkeafstemning om EF – ikke giver nogen som helst indflydelse på politik, forskning og miljø eller adgang til landbrugsstøtte, mens man fortsat skal betale til de fattigste lande. Risikoen er til stede, og derfor er der behov for en konstruktiv indsats og en erfaren regering, der kan udnytte den goodwill, vi har efter 20 års godt EF-medlemskab.

Jeg vil slutte med at sige, at Venstre selvfølgelig støtter EF's aftale med EFTA-landene, og at vi håber, at den snart følges op af et egentligt EF-medlemskab.

Gade (SF):

SF støtter aftalen og vil gerne medvirke til en hurtig udvalgsbehandling, så Danmark hurtigt kan få afsluttet ratificeringen.

Under forhandlingerne har vi fra SF's side bestandig presset på for at få en aftale, som var så imødekommende som overhovedet muligt over for EFTA-landene – forstået på den måde, at en EØS-aftale også skulle afspejle vort grundsyn om et mere åbent og mere fleksibelt europæisk samarbejde.

Og når jeg vender mig til indholdet i aftalen, synes jeg helt bestemt, at man kan sætte nogle fingre på aftalens indhold i netop den sammenhæng. Jeg forstår godt den kritik, der er fremkommet i en del EFTA-lande af, at de har for lidt indflydelse ved ændringer i direktiverne. Fra SF's side har vi ønsket, at disse lande skulle have en betydelig indflydelse ved ændringer af direktiverne, og det er også vores opfattelse – og har været det under hele processen – at EFTA-landenes indflydelse i forhold til Domstolen er alt for ringe. Man burde også have været mere imødekommende i diskussionen om de problemer, der opstår, når miljøet og det indre marked kolliderer; også her burde EFTA-landene have haft større sikkerhed for at kunne håndhæve deres miljøsynspunkter. Det er i hvert fald nogle af de kritikpunkter, man bør fremføre mod indholdet af aftalen.

Jeg synes også, at nogle EF-lande har vist alt for ringe vilje til at være imødekommende over for EFTA-landene. Det er ikke nogen stor kritik af den danske regering, som jo har ligget i den bedre ende under forhandlingerne, bl.a. fordi vi jo alle sammen har været enige om, at det var vigtigt at få sådan en aftale på plads.

Nu ligger aftalen her, og vi skal tage stilling til, om vi ønsker en sådan aftale eller ej. Det gør vi naturligvis; der har ikke været tvivl om SF's stilling ud fra et overordnet ønske om at være med til at skabe et bredere og mere fleksibelt europæisk samarbejde, selvfølgelig også på baggrund af, at EFTA-landene faktisk har ønsket at indgå en sådan aftale.

Fra nogle sider er det blevet sagt, at aftalen giver adgang til et EF-medlemskab for disse lande. Selvfølgelig kan man fremføre, at hele den øvelse, der ligger i EØS-aftalen, selvfølgelig vil lette optagelsesforhandlingerne for de lande, der vil være medlemmer af EF, det er

klart nok. På den anden side synes jeg ikke, man skal bagatellisere aftalen i sig selv. Aftalen har en værdi i sig selv, det vil jeg godt understrege her. At den så også er en del af en forberedelsesfase for de lande, der ender med at blive medlemmer af EF, er et andet element ved aftalen.

Vi ved, at de nordiske lande med undtagelse af Island nok alle vil søge optagelse i EF, men vi ved på den anden side ikke, hvordan det vil gå, hvor fleksibelt EF vil være. Jeg håber, at EF vil vise sig fleksibelt, have forståelse for, at de nordiske lande har forskellig udgangsposition og derfor også vil ende med at bede om nogle forskellige ordninger i forbindelse med deres EF-medlemskab. Jeg vil gerne understrege her, at i den periode, der vil gå, indtil spørgsmålet om medlemskab er afklaret, kan det være vigtigt, at vi som danskere overvejer en nordisk koordination, inden man skal vedtage nye direktiver. Nogle her i salen kan huske, at Markedsudvalget i 1986 tog en rejse til de nordiske lande bl.a. med henblik på at diskutere med dem, om der var behov for at samarbejde noget mere på nordisk plan, når der var direktiver, der skulle vedtages. Og man kan jo sige, at der med en EØS-aftale, hvor EFTA-landene efter min mening har fået for lidt indflydelse, er et perspektiv i at etablere en nordisk koordinering i forhold til ændringer af direktiver. På områder som miljø i forbindelse med det indre marked er det jo oplagt, at det ville være interessant for Danmark at kunne sige: Jamen vi taler på alle de nordiske landes og dermed EFTA-landes vegne, når vi fremfører et synspunkt i forbindelse med ændringer af direktiver.

Annette Just (FP):

Så kom det endelig, det store forlig mellem EFTA-landene og EF. Man kunne kalde det de tusind forligs bog. Den er jo også blev tyk.

Fremskridtspartiet går selvfølgelig ind for, at vi skal ratificere denne EØS-aftale hurtigst muligt. Men vi erkender også, at det er en kompromisernes mulighed, og derfor er det altså for EFTA-landene et skridt på vejen ind i EF. Det ser vi på med stor glæde, fordi vi tror på frihandelsområdet, vi tror på det indre marked – derom ingen tvivl!

Vi mener også, at det er den rigtige udvikling, EF er ved at give sig ud på, fordi det er

[Annette Just]

den udvikling, der vil bevirke, at vi med tiden får et frihandelsområde, et indre marked, for hele Europa. Dette er blot et skridt på vejen, og vi vil selvfølgelig arbejde konstruktivt på det i Markedsudvalget.

Jeg glæder mig til at høre besvarelsen af det spørgsmål, som hr. Ivar Nørgaard stillede om de statsfinansielle konsekvenser; men hvis ikke vi får det lige her og nu, så regner jeg med, at vi får det i Markedsudvalget, og så vil vi selvfølgelig arbejde videre med det dér.

Niels Helveg Petersen (RV):

Det er med stor glæde, Det Radikale Venstre vil støtte det foreliggende lovforslag. I hele forløbet af denne sag har det været sådan, at et enigt Markedsudvalg stærkt har støttet regeringen i bestræbelserne for at finde frem til en EØS-aftale, jo ikke mindst fordi det giver de nordiske lande en bedre position i forhold til EF-samarbejdet, hvad enten de når frem til medlemskabet – efter eget ønske – eller de ikke når frem til det.

Det vil lette deres bestræbelser for medlemskabet, hvis de ønsker det. Det vil forbedre deres position udenfor, hvis ikke de ønsker det. Og derfor er der ikke tvivl om, at dette bør Danmark selvfølgelig støtte.

Der sker her en tilnærmelse for EFTA-landene i forhold til EF på en række praktiske områder for de fire såkaldte friheder med hensyn til øget liberalisering, herunder jo også i et vist omfang – om end ikke tilfredsstillende – på landbrugsområdet, og der opbygges også nye institutioner, der skal sikre et stærkere praktisk samvirke mellem EF og EFTA-landene.

EØS-aftalen er – selv om den for nogle af de nordiske lande måske bliver en forholdsvis kortvarig mellemstation – en meget vigtig brik i den europæiske udvikling og endnu et bevis for, hvor stor dynamik der i disse år er i den europæiske udvikling og formentlig fortsat vil være det også i de kommende år.

Vi kan fra Det Radikale Venstre tilsige lovforslaget vores fulde støtte.

Kofod-Svendsen (KRF):

Også for Kristeligt Folkeparti er det både glædeligt og tilfredsstillende, at aftalen mellem EFTA og EF er indgået. Som andre har været inde på, er det ikke den letteste læsning, men

det er juridiske kompromistekster jo sjældent, så det er vel i grunden ikke så overraskende.

Det politiske perspektiv synes vi er væsentligt og vigtigt: at vi får knyttet de to store områder tættere sammen. At flere af EØS-landene ønsker medlemskab af EF, er kendt; vi kan kun håbe, at så mange af dem som muligt bliver medlemmer, men det er klart, at det er de enkelte landes egen afgørelse.

Jeg skal ikke gå ind i detaljer i denne meget omfattende aftale, men vil blot sige, at vi medvirker til et hurtigt udvalgsarbejde, så regeringen snarest muligt kan ratificere aftalen.

Jeg skal sluttelig sige, at også CD helt kan tilslutte sig lovforslaget med tilhørende aftale. CD vil også medvirke til et hurtigt udvalgsarbejde.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg vil gerne takke for den positive modtagelse. Flere ordførere har hæftet sig ved, at det her forslag jo stort set er ulæseligt for forudsætningsløse mennesker. Til det kan jeg kun sige, at det er jeg ganske enig i, men deri adskiller det her lovforslag sig vel ikke fra stort set alle andre lovforslag, der lægges frem i Folketinget. Når skatteministeren nu skal have et par førstebehandlinger bagefter, håber jeg, at man er lige så kritisk over for læsbarheden af hans lovforslag som over for det her. Men det er vel et problem, vi generelt står over for.

Hr. Ivar Nørgaard stillede et par spørgsmål: Hvordan er det med ratifikationen? Hr. Ivar Nørgaard har ganske ret i, at der er en vis spænding omkring Schweiz, for der skal være en folkeafstemning i Schweiz i december, og når man ser, hvad schweizerne tidligere har stemt nej til ved folkeafstemninger – det har jo været ganske spændende ting – så er feltet åbent. Det har hr. Ivar Nørgaard fuldstændig ret i.

Aftalen er jo, at hvis ikke alle har ratificeret pr. nytår – og det er der noget der tyder på at alle måske ikke kan nå – så skal man vente og se i løbet af første halvår 1993, og så skal der indkaldes til en konference i midten af 1993, hvor man gør situationen op og ser, hvad man så i givet fald kan gøre. Men foreløbig må vi vente med spænding og se, hvad der sker ved den schweiziske folkeafstemning.

Så spørger hr. Ivar Nørgaard: Hvad er det for noget med statsfinansielle virkninger på

[Udenrigsministeren]

det sociale område? Der kan jeg henlede hr. Ivar Nørgaards opmærksomhed på et af de bilag, som jeg er sikker på han har studeret med interesse, nemlig bilaget om socialforordningen. Den hedder nr. 1408, og den handler om sociale ydelser. Den giver EFTA-borgere samme rettigheder som EF-borgere, og i betragtning af at man ikke ganske kan afvise, at det kan medføre visse udgifter i forbindelse med – som hr. Ivar Nørgaard rigtigt påpegede det – ikkenordiske EFTA-lande, så har vi for at være på den sikre side sagt, at der kan være visse finansielle virkninger dér; men jeg tror altså ikke, de bliver store.

I øvrigt er jeg glad for tilsagnene om en hurtig behandling af lovforslaget. EØS-aftalen er jo udtryk for en møjsommeligt etableret balance imellem de forskellige landes og parters interesser, og dér har ingen fået alle deres ønsker tilgodeset; danske interesser er da heller ikke blevet tilgodeset fuldt ud. Jeg kan nævne, at regeringen ved førstkomende lejlighed vil forsøge at få skabt resultater bag de liberaliseringsmålsætninger på især landbrugsområdet, som er i aftalen. Regeringen vil også være åben over for en yderligere udbygning af samarbejdet inden for EØS-aftalens rammer.

Det er jo en kendt sag, at vi fra dansk side har presset på for at få denne aftale på plads, og det er ikke alene på grund af hensynet til det danske erhvervsliv, men også ud fra overordnede politiske hensyn, for regeringen betragter denne aftale som et vigtigt middel til at få EFTA-landene og jo ikke mindst de nordiske lande knyttet tættere til den europæiske integration. Det er en klar dansk interesse at få knyttet de andre nordiske lande så tæt som muligt til den europæiske integration, og det er da også en klar styrke for et fælles Europa, at der her opstår et parløb mellem EF og EFTA.

Som flere ordførere har været inde på, betragter et flertal af EFTA-landene denne aftale som et helt afgørende skridt i retning af fuldt medlemskab af EF. Der er allerede nu ansøgninger om medlemskab fra Sverige, Finland, Østrig og Schweiz; senere på måneden må man antage, at der kommer en ansøgning fra Norge. På den baggrund får EØS-aftalen jo karakter af et overgangsarrangement, men er – bør det siges – et meget vigtigt skridt på vejen mod et fællesskab, der med tiden gerne skulle komme til at bestå af alle demokratiske lande i

Europa. Der er for regeringen ingen tvivl om, at EØS-aftalen i høj grad vil medvirke til at lette denne udvikling.

Ivar Nørgaard (S):

Alle ordførere har været indstillet på, at vi skal give lovforslaget en hurtig behandling i Markedsudvalget, sådan at vi kan få tredje behandling så betids, at det i hvert fald vil komme til at gælde for os, at vi er færdige, inden det skal træde i kraft 1. januar 1993. Derfor ville jeg mene, at det var mest hensigtsmæssigt, hvis vi allerede i dag kunne få klaret de spørgsmål, der måtte være.

Der har jo ikke været stillet andre spørgsmål end dem, jeg har rejst, så derfor vil jeg lige bede om, at udenrigsministeren besvarer et tilægsspørgsmål til mit spørgsmål om de andre landes ratificering: Hvis det nu forholder sig sådan – som det ser ud til – at man ikke bliver færdig i alle EFTA-lande før engang hen i 1993, måske endda først mod slutningen, eller måske ikke engang er færdig, når man har den midtvejskonference, som udenrigsministeren omtalte, betyder det så, at de af EFTA-landene, der har ratificeret, er undergivet det indre markeds bestemmelser hver for sig? Eller skal alle EFTA-landene have ratificeret, for at de kan have de samme rettigheder?

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det er sådan, at for at EØS-aftalen kan træde i kraft, skal alle lande have ratificeret. Det er altså én for alle og alle for én-princippet.

I øvrigt kan jeg supplere det, jeg sagde før, med, at det ikke kun er Schweiz, der er en vis tvivl om, når man kigger på tidsplanen. I Østrig er der også en vis usikkerhed om, hvorvidt man kan nå at få vedtaget følgelovgivningen inden årsskiftet. Så det vil sige, det er en nærliggende risiko, at aftalen ikke kan træde i kraft pr. 1. januar.

Da er det så, der sker det, at man har den frist for ratifikationen, der hedder 30. juni 1993. Det er sidste frist, og efter det tidspunkt er aftalen så, at de kontraherende parter skal indkalde en diplomatisk konference for at undersøge situationen, hvis ikke alle har ratificeret.

(Kort bemærkning).

Ivar Nørgaard (S):

[Ivar Nørgaard]

Jeg må forstå svaret sådan, at de direktiver, som vi med møje og besvær altså har vedtaget i EF-landene, og som skal have virkning vedrørende det indre marked fra den 1. januar 1993, ikke får virkning for de EFTA-lande, der har ratificeret, således at der altså bliver en form for forskelsbehandling. Der bliver en form for ikketoldmæssige handelshindringer mellem Danmark på den ene side, Sverige og Norge og Finland på den anden side, som er ophævet mellem Danmark og de andre EF-lande. Er det korrekt opfattet?

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg værdsætter hr. Ivar Nørgaards forsøg på at mindske arbejdsbyrden i Markedsudvalget, men jeg vil anbefale, at disse meget tekniske og komplicerede spørgsmål tages op i udvalget. Jeg er nemlig sikker på, at hvis jeg havde svaret på dem, så ville hr. Ivar Nørgaard have fundet en endnu mere detaljeret sag til at drive mig frem mod den konklusion, jeg nu frivilligt drager.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 79:

Forslag til lov om ændring af toldloven, merværdiafgiftsloven (momsloven) og kildeskatteloven m.v. (Betalingsbestemmelser).

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(FremSAT 28/10 92).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

Det kan jo se voldsomt ud, når der fremsættes et lovforslag, som ændrer både i momsloven, i toldloven og i kildeskatteloven, men indholdet vedrørende retningslinjer for betalingsbestemmelser er ligesom til at overskue.

Socialdemokratiet er enig i hensigten med at harmonisere reglerne om opkrævning af strafgebyrer i de forskellige love. Det er jo egentlig det, der er tale om. Men jeg kan godt forstå, at skatteministeren har fået lidt gebyrskræk og nu for at undgå spørgsmål om gebyrer eller ej ønsker at ændre i lovene, så vi fremover benytter os af det mere uskyldige og ret uangribelige, der ligger i ordet afgifter.

Jeg er enig med ministeren i de småjusteringer, der er i lovforslaget vedrørende bestemmelserne om, hvornår de forskellige afgifter skal udløses, for sådan som vi er vidne til det i dag, er der virkelig tale om et utroligt ressourcespild ved administrationen af gebyrerne. Enten bliver de aldrig opkrævet – langt mindre betalt – eller også må man efterfølgende afskrive dem.

Det er også i orden, at vi prøver at genoplive ekspeditionsafgiften på TIR-godkendelserne. Og bestemmelserne vedrørende serviceydelserne på oplysninger vedrørende skatteforhold synes vi også vi kan være med til. Det vil forhåbentlig så være med til at forebygge det misbrug, der finder sted i dag.

Økonomien i lovforslaget ser ud til at hænge sammen, og Socialdemokratiet er positiv over for forslaget, men vi vil selvfølgelig være opmærksom på, hvad der kan fremkomme under udvalgsarbejdet.

Vi tilslutter os lovforslaget.

Aagaard (KF):

Vi kan også fra konservativ side give tilslutning til lovforslaget og tilslutte os det formål, at gebyrbestemmelserne nu også indeholder gebyrets størrelse og en harmonisering af reglerne for pålæggelsen af gebyrerne i såvel moms- som kildeskatteloven. Det finder vi er hensigtsmæssigt, således at man let kan orientere sig om tidsfristerne, og hvad det koster ikke at overholde disse.

Med hensyn til gebyrernes størrelse er det vor opfattelse, at de svarer til den omkostning, der er en følge af, at man ikke overholder de fastsatte frister.